

HYPPYOTOKSIA

Oletetaanpa kameraharrastelija kiikutetuksi ylämaiseen. Tykötarpeetkin ovat luontuneet kuvaajan matkaan. Välttämätön välineistö on nimiltään ja osoitteiltaan seuraavanlainen: hyvä valokuvauskamera; tai ehkä sittenkin filmikamera 8 mm tai 16 mm; vaiko molemmat; kamerat nimenomaan sähköllä työstyviä; ovella laukaisulaite otoksia varten, esim. kädenmittainen letkulaukaisin; tukiteline kameraa varten joko ranteessa tai mieluiten kypärässä vai eikö kumpaisessakaan.

Käytännön välineiden lisäksi tarvitaan aineettomampia asioita kuten: vapaassa pudotuksessa kamerakyydillä olon ja elon taitoa sekä muutamia perustietoja kuvaustekniikasta taivasnäkymissä. Jälkimmäisistä käsitteellisistä kummitusasioista on tarkoitus pahakseltaan pakinoida.

Kuvaustekniikan totuuksia

Valokuvauksen ensimmäinen ohje sopii nyt unohtaa. Horisontin ei tarvitse olla suorassa. Harvoin se pääsee kuvaan mukaan lainkaan.

Yksi alkeellisista yksityiskohdista on, että valaistus toki vaihtuu päivän eli auringon kierron mittaan. Toisin sanoen: mikäli otetaan filmiä, jota tulee pystyä leikkaamaan ja liimaamaan, on kuvaukset paras sovittaa yhtä etäälle keskipäivästä. Yksi vapaan ilmalennon ihmeitä esittävä pariminuuttinen filminpätkä sattuu nimittäin vaatimaan kymmeniä eri hyppyjä, koska otosten pituus lasketaan sekunneissa tai korkeintaan kymmenissä sekunneissa minuuttien sijasta. Ahkerimmat elokuvaajat tekevät tavallisesti niin, että aamupäivällä hypätään kaksi hyppyä ja yhtä etäällä keskipäivästä iltapuoleen laskettuna toiset kaksi hyppyä.

Annamme esimerkin. Ranskalainen Jacques Dubourg teki lintumies Gil Delamaresta lyhytfilmin. Otoksen pituus hyppyä kohden ylty korkeintaan 20 sekuntiin. Vapaan ilmalennon pituus oli toki 50 sekuntia kerralla, mutta kuvausta ei voida heti alkaa, ja se täytyy lopettaa ajoissa ennen aukaisua. Muutamien minuuttien pituisen filmin aikaansaamiseksi tarvittiin yli 80 tällaista hyppyä, mikä toki maksoi vaivan ja tuotti oivalliset tulokset, mutta kysyi sekä tekniikkaa että viikkomäärin kuvausaikaa.

Monien kokeiluiden jälkeen André Suire päätyi parhaaseen kuvausnopeuteensa: 37 kuvaa sekunnissa. Normaali televisiokuvanopeus on 24 kuvaa sekunnissa ja esimerkiksi 8 mm harrastelijakuvaajan yleisnopeus on 16 kuvaa sekunnissa.

On muistettava eräs vapaan pudotuksen totuus: sekä kuvaaja että kuvattava syöksyvät molemmat maata kohden 50 m/sek eli 180 km/t. Näyttävimmiksi muodostuvat ilman muuta keskinäiset liikkeet kuvaajan sekä yhden tai useamman hyppääjän suorittamina.

Täälläkin aurinko on aina huolellisesti jätettävä selän taa ennen laukaisimen painallusta. Jos kone lentää päin aurinkoa, kuvaaja hypyää viimeisenä koneesta, jolloin kuvattava katsoo aurinkoon. Ja päinvastoin, eli milloin tuuli käy aurinkoon ja lentokoneen pudotussuoran suunta on siis pois aurinkosta, kameramies lähtee ensimmäisenä saadakseen kuvattavan ala-aurinkoon.

Sulkijan nopeutena on viisasta käyttää 1/500 sekuntia, koska tämä yleensä taltuttaa sekä kohteen että kameran liikkeidinnän. Erikoismiehet käyttävät nopeutta 1/1000, jollaista ei löydä norma-

lista kamerasta. Kuvausetäisyys kamerasta kuvauskohteeseen on parhaimmillaan 3,5–5 m, ei tosiaan enempää.

Etsiessään hyppyyvarustukselle asetettavia vaatimuksia tulee ensimmäiseksi mieleen ohjattava urheiluvarjo. Varjon aukaisuvaiheessa saatetaan olla melkoisen matkan päässä toivotusta pisteestä. Kuvauksen aikana huomio on kiintyneenä muihin seikkoihin kuin ajautumaan vapaassa pudotuksessa, mikä on ymmärrettävää, mutta kostautuu helposti myöhemmin. Toisin sanoen: aukkovarjolla löydetään se sopiva maiseman maaväli, johon mies ja kamera turvallisesti sijoitetaan.

On hyvä, jos kupu on irroitettavaa laatua. Aukaisun rempauksessa kypärässä sojottava kamera voi hyvinkin tarrautua kannatuspunoksiin. Tällöin on ehkä pakko jättää pääkupu taivaalle ja turvautua varavarjoon.

Vapaan pudotuksen tekniikka kuvauksessa

Kuvaushyppyjen lähtökorkeus on yleensä varsin suuri. Eniten ilmeisesti käytetään 3 000 m, josta kestää vapaata ilmalentoa 50 sekuntia eli noin 2 300 m. Tästä 50 sekunnista pystytään filmaustarkoituksiin soveltamaan yleensä vain 20 sekuntia niin kuin edellä mainittiin Jacques Dubourgin sanoneen. Hyötykerroin ei hurmaa.

2 000 lähtökorkeutena esiintyy sekini ja mahdollistaa 30 sekuntia eli noin 1 300 m kestävänsä liu'un ennen varjon aukaisemista. Filmausajaksi jää tällöin tuskin 15 sekuntia. Hyppyjä joudutaan siis helposti suorittamaan 50–80 kpl, mikä vastaa $\frac{3}{4}$ –1 tuntia vapaassa pudotuksessa, mutta antaa lopulliseksi elokuvasaldoksi ehkä vain 10–15 minuuttia.

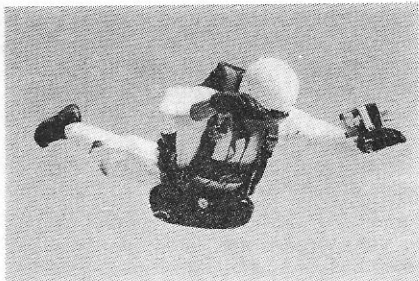
Ensimmäinen vaikeus on kameramiehen ja valokuvamallin putoamisnopeuksien sovittaminen samanlaisiksi. Tässä saattaa syntyä huolia riippuen miesten painosta, vaatetuksesta ja miksei myös hyppykokemuksesta.

Yleensä kamerakypäräinen jättää ensin koneen ja odottaa hitaimmasta putousasennossa kuvattavan valumista samalle korkeudelle. Päinvastainen menettely on täysin mahdollinen ja muutamien suosiossa. Ainahan aurinko ei sanele lähtöjärjestystä.

Yksi seikka on hyvä muistaa. Käänöksiä ja liikkeitä askarrellensa lisäänty nopeus, ja suhteellinen korkeus vähenee toiseen mukana putoajaan nähden. Toisin sanoen: kuvaruudusta putoaa, ellei pidä varaansa. Keskinäisten etäisyyksien oikeana pitäminen on kuvauskohteen huolena. Kameramies voi tällöin keskittyä päätehtävänsä ja jättää yhteistyöskentelyn vaivat naapurilleen.

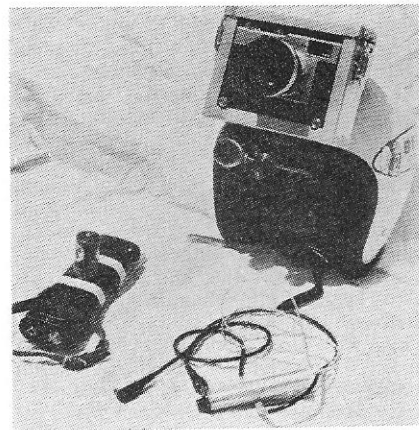
Viisainta on, että kuvattava pitää silmällä korkeuden kulumista, antaa merkin kuvauksen lopettamisesta sekä avaa oman varjonsa niin ylhäällä, että kameramiehelle jää riittävä turvakorkeus omiin aukaisutoimiinsa. Kuvauksen varjonavauksen voi tietysti pistää myös nauhalle, jolloin avausaskareisiin tulee ryhtyä vieläkin aikaisemmin.

Oikean vapaan ilmalennon tekniikan oppimiseksi on paras suorittaa muutamia "kuivia hyppyjä" eli pukea täysi varustus ylleen – käteen, rannetukeen tai kypärään – sekä hypätä ilman otoksia vain uintityyliin kiinni päästäkseen. Ei haittaa, vaikka tuleva kuvauksen

Vapaan puoamisen aikana hyppääjä tarkkailee mittareitaan. Vasempaan ranteeseen on kiinnitetty 16 millimetrin kaitafilmi-kamera.

Sähkömoottori virittää tämän kypärään kiinnitetyn Nikonin peilikameraa ja siirtää filmin. Käyttövoimana toimivien paristojen kotelo näkyy vasemmalla.

kohdekin osallistuisi ilmatanhuun. Se olisi päin vastoin vallan otollista.

Hyppyasennon muutos saa aikaan alussa helposti kiikuntailmion, joka ei kestä pitkään. Mikäli kamera on kädessä tai rannetuessa, tapahtuu ohjaus tyystin jalkojen avulla. Tämä käy oivallisesti päinsä, mutta ei ilman teorian tuntemusta ja käytännön harjoitusta. Kypäräkameran kädenliikkeet eivät esy filmaussyistä. Tällöin on suurimpana niksina pään pitäminen kyllin matalalla koneen oviaukosta pelloille työnnyttäessä sekä ennen kaikkea huoliteltu ilmalentoasento varjon aukaisussa. Vaarana on luonnollisesti edellä mainittu kameran sotkeutuminen kannatus-punoksiin. Myös valjaiden varassa kypärästään ja päästään roikkuminen saattaa tulla kysymykseen ja koettelee taatusti niskanikamaa ankaramman jälkeen.

Koko kuvaustouhun avainsana on kuuleman mukaan huolellinen etukäteissuunnittelu. Edellä mainitut kohdat sekä muutamia muita tulee siis ottaa tarkoin huomioon ennen tositoimiin ryhtymistä.

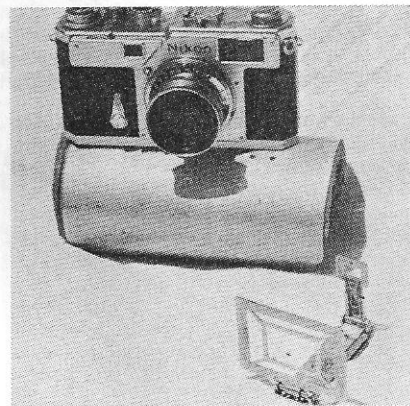
— — —

Siinähän sitä asiaa aiheesta: ilmoitokset. Keksittyä siis uusi valokuva-harraste. Kaikki mukaan. Sovelletta Tarvaa käyttäen: ylös! — hinaus pariin kilometriin — ulos! — koneesta — ja lenkille! — vapaan pudotuksen sopivan vetreässä asenossa. Eipäs unohdeta sanoa: c h e e s e !

Bob Buquor käyttää kypärään kiinnitettyä Nikonin peilikameraa. Erillinen tähtäin on vasemman silmän edessä.

Tälle kinofilmikameralle on tehty tukiteline ranteeseen alumiinistä ja vaahtokumista. Oikealla alhaalla kameran tähtäin.

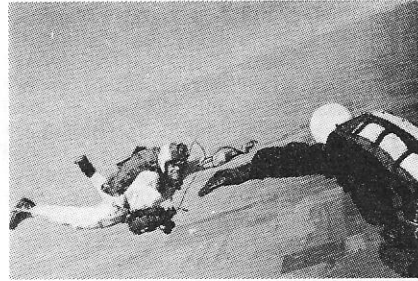

FAI:n laskuvarjokomitean uutisia

FAI:n laskuvarjokomitean tämän vuoden ensimmäinen kokous pidettiin 27–28. 1. 66. Kokouksen paikaksi oli määrätty Leipzig, jossa MM-kilpailut pidetään ensi kesänä. Edustettuna oli 17 kansakuntaa, useista maista oli mukana jopa kolmekin osanottajaa. Suomi oli ainoa Pohjan peräläinen.

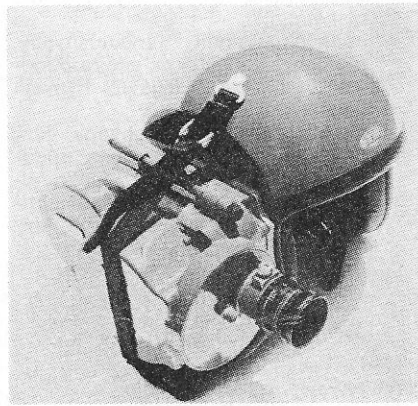
Jo kuukausia ennen kokousta oli ilmassa tiettyä jännitystä sen johdosta, että muutamat maat olivat etukäteen selvästi ilmoittaneet, että ne eivät osallistu MM-kilpailuihin, mikäli nämä pidetään Itä-Saksassa. Aikaisempi komitean kokous oli kuitenkin esittänyt Itä-Saksaa kilpailupaikaksi ja hyväksynyt Leipzigin. Nyt kielteisesti suhtautuvat maat olivat muuten aikanaan Leipzigiä valitsemassa. FAI:n yleiskokous oli myös asianmukaisessa järjestyksessä vahvistanut kisapaikan, eikä mitään paluutietä eikä syytäkään löydetty päätöksen peruuttamiseksi.

USA, Ranska ja Norja ovat virallisesti ilmoittaneet, etteivät ne osallistu seuraaviin kisoihin. Syyt eivät ole urheilullisia vaan poliittisia — kahdelle edelliselle oma hallitus ei yksinkertaisesti anna lupaa osallistua. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että mm. kaksi amerikkalaista edellisissä MM-kilpailuissa leivottua maailmanmestaria joutuu luopumaan leikistä. Myös Englannista oli kirjeitse ilmoitettu, että englantilaiset sotilashenkilöt eivät saa ottaa osaa näihin kilpailuihin, siviilit kyllä. Poliittista ristivetoa lisäsi Kanadan kirje, jossa tämä maa varsin painokkaasti julisti, ettei Kanada missään tapauksessa kannata MM-kilpailujen muuttamista Leip-

Tässä Bob Buquor vauhdissa kuvaa-massa hyppääjätoveriaan.

Kypärään voi kiinnittää jopa tällaisen 35 mm:n filmikameran.

zigistä mihinkään muualle, koska kilpailut on käsitettävä yksinomaan ja täysin urheilulliseksi tapahtumaksi.

Jahkailu ei kehittynyt ilmireidaksi eikä mielenosoitukselliseksi kannanotoiksi, vaan esityslistan käsittelyyn ryhdyttiin juohevasti. Pääasia oli ilman muuta MM-kilpailujen sääntöjen pohdinta. Komitean jäsenen ammattitieto on vaihteleva, mukana on sekä laskuvarjoteorian että -käytännön tuntijoita sekä myös puhtaasti järjestöllistä edustajainesta. Oleellista helpotusta parhaan mahdollisen ratkaisun löytämiseksi kussakin kysymyksessä merkitsee ns. teknillisen alakomitean käyttö kysymysten valmisteluun.

Neljä kokenutta laskuvarjomaata muodostaa tämän hetken alakomitean: Neuvostoliitto, Ranska, Tshekkoslovakia ja USA. Näiden maiden edustajat tulevat kokouspaikalle jo päivää tai kahta aikaisemmin ja käyvät lävitse esityslistan sekä tekevät omat ehdotuksensa ratkaisuksi. Kaikki on hyvin niin kauan kuin alakomitean jäsenet pääsevät yksimielisyyteen, mutta suositusta ei aina synny ollenkaan mielipide-eroavaisuuk-sien takia. Alakomitean kanta ei ole sitova, varsinaisen komiteakokous muuttaa sitä hanakasti. Selvät linjat toki useimmiten ovat valmiiksi alakomitean puimina ennen varsinaisen kokouksen alkua.

Seuraavien MM-kilpailujen päätuomariksi — sinänsä vastuunalainen ja tärkeä virka — valittiin belgialainen Dilleens entisen toimenhaltijan tshekkiläisen Cejpan ehdotuksesta.

MM-tuomari-koostuu 11 eri maan edustajasta, joiden valinnassa oltiin huolellisia. Äänestyksissä ja tehtäviin valinnoissa otetaan huomioon aivan